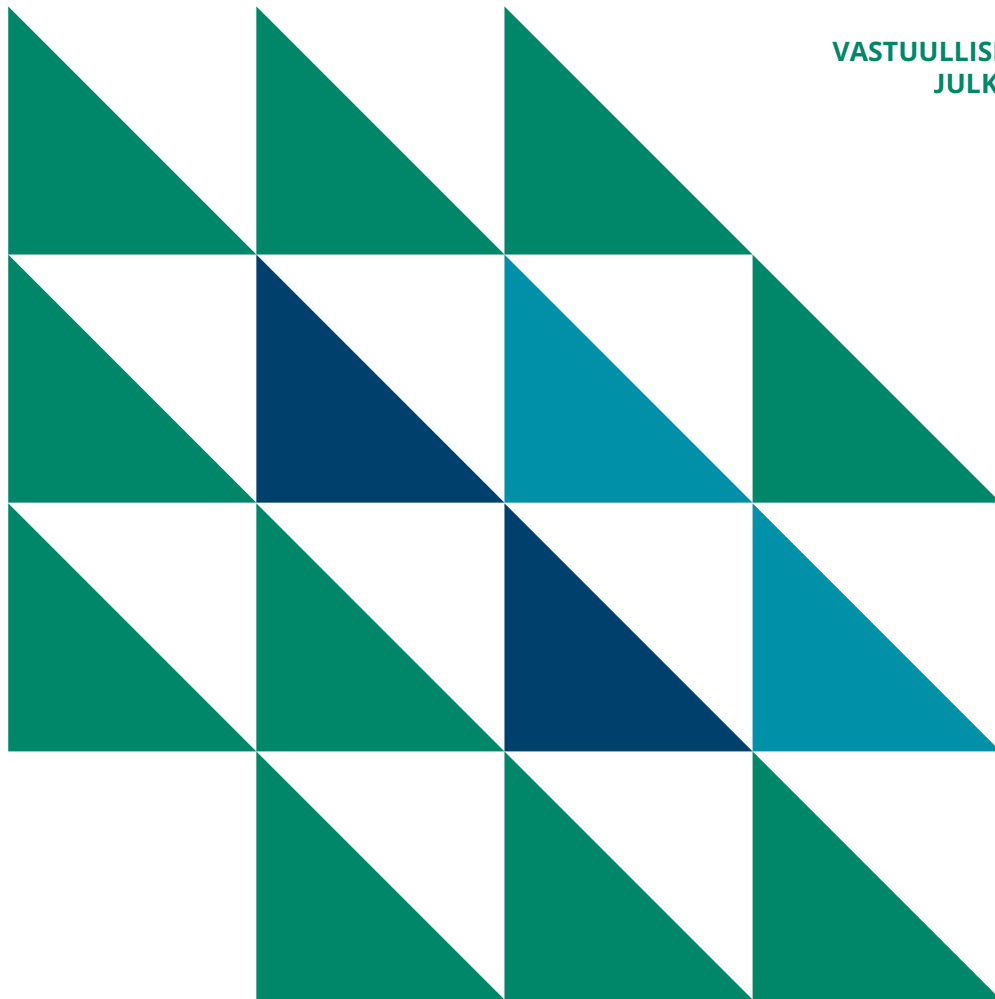

OPPIMISEN JA OPPIMATERIAALIEN SEKÄ TUTKIMUSJULKAISUJEN AVOIMUUS. KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSYHTEISÖN KANSALLINEN LINJAUS JA TOIMEN- PIDEOHJELMA 2021–2025.

Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus

VASTUULLISEN TIETEEN JULKAISUSARJA

Vastuullisen tieteen julkaisusarjassa julkaistaan julistuksia, linjauksia, selvityksiä, suosituksia ja muita asiakirjoja, jotka liittyvät tieteen ja tutkimuksen avoimuuteen, vastuullisuuteen, saavutettavuuteen, tiedeviestintään sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen. Julkaisusarja ei ole tieteellinen vertaisarvioitu julkaisu. Julkaisusarjaa julkaisevat Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.

Oppimisen ja oppimateriaalien sekä tutkimusjulkaisujen avoimuus. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2021–2025. Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus.

Vastuullisen tieteen julkaisusarja 7:2024

6. vuosikerta

TEKIJÄ: Avoimen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta

JULKAISIJA: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta
Helsinki, 2024

ISSN: 2670-062X

ISBN: 978-952-7589-02-1

DOI: <https://doi.org/10.23847/tsv.975>

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.
Tarkastele lisenssiä osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>.

SISÄLTÖ

STRATEGISET PERIAATTEET	4
OSALINJAUS: OPINNÄYTETÖIDEN AVOIN SAATAVUUS	4
Tavoite ja sen edellyttämät toimenpiteet	7
SANASTO	9
LÄHTEET	12
LIITE 1: OSALINJAUSTYÖRYHMÄ	14

STRATEGISET PERIAATTEET

Opinnäytetyön avoimen saatavuuden osalinjauksessa noudatetaan soveltuvin osin niitä strategisia periaatteita, jotka on määritelty toisaalta [Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden kansallisessa linjauksessa](#), toisaalta [Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden kansallisessa linjauksessa](#).

OSALINJAUS: OPINNÄYTETÖIDEN AVOIN SAATAVUUS

Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksessa todetaan: ”Tutkimusyhteisössä vastuullinen avoimuus on osa tutkimuksen arkea läpi koko tutkimusprosessin, ja tutkimusorganisaatioissa on tätä tukevat arviointikäytännöt, kannustimet ja palvelut.” ([AVOTT 2020, 3](#)) Tämä koskee myös opinnäytetyöprosessia, ja tämä avoimuuden osalinjaus koskee kaikkia korkeakoulujen opinnäytetöitä (tutkintoon johtavat kandidaatintutkielmat, pro gradu -työt, syventävien opintojen opinnäytetyöt, AMK- ja YAMK-opinnäytetyöt, lisensiaatintyöt ja väitöskirjat).

Tutkimuksen avoimuudella mahdollistetaan tutkimustulosten laajempi käyttö tutkimusyhteisössä ja yhteiskunnassa, mikä lisää tutkitun tiedon vaikuttavuutta, sivistystä ja innovaatioita. Avoimuuden ja prosessin läpinäkyvyyden on tarkoitus myös tukea tutkimuksen laatua. Ammattikorkeakoulukontekstissa opinnäytetyö on asiantuntemusta edellyttävä ja osoittava tehtävä, jossa huomioidaan työelämän haasteiden näkökulmat, jolloin avoimuudesta voidaan katsoa olevan hyötyä erityisesti ammatillisesta näkökulmasta. Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden osalinjaus on tehty palvelemaan näitä perustavoitteita opinnäytetöiden näkökulmasta.

Julkisessa oppilaitoksessa tehty opinnäytetyö on lähtökohtaisesti julkinen asiakirja ([Suomen perustuslaki 12.2 §](#); [Julkisuuslaki 1 §](#)). Opinnäytetyön julkisuus tarkoittaa, että työn metatiedot ovat esillä ja opinnäytetyö on suoraan tai pyydettyäessä saatavilla. Tekijänoikeus ei Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden vuonna 2019 antaman päätöksen mukaan rajoita tiedon antamista julkisesta asiakirjasta, eikä tekijän lupaa toimittamiseen tarvita (Dnro 01976/17/1203).

Kaikki opinnäytetyöt ovat julkisia, mutta julkisuuden lisäksi tarvitaan toimia ja osaamista avoimuuden edistämiseksi [julkaisemisen](#) ja [oppimisen](#) näkökulmista. Avoimuus on tieteen ja tutkimuksen perusarvo sekä osa vastuullista tutkimus- ja opetustoimintaa ja oppimista. Välittömän avoimen saatavuuden

tavoitteena on osaltaan nostaa tieteen ja tutkimuksen tasoa sekä lisätä niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja näkyvyyttä (AVOTT 2019, 2).

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen (Dnro 3/500/2004) mukaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tulee huolehtia, että opinnäytetöihin ei sisällytetä salassa pidettävää aineistoa, ja että opinnäytetyöt ovat julkisia heti hyväksymisen jälkeen. Jos opinnäytetyön tutkimusaineistoon sisältyy salassa pidettävää materiaalia, se on sijoitettava tausta- tai liitännäisaineistoon, ei julkiseen opinnäytetyöhön. Julkisuuslaki määrittelee, mitä tietoja tulee pitää salaisena. (24 §). Maanpuolustuskorkeakoululla ja Poliisiammattikorkeakoululla on tarvittaessa mahdollisuus poiketa opinnäytetyön julkisuusvaatimuksesta turvaluokitukseen vedoten.

Opinnäytetyön avoimuus tarkoittaa työn avaamista siten, että se on verkossa maksutta saatavilla. Joidenkin oppiaineiden opinnäytetöissä voi olla myös osia, kuten tapahtumia tai taiteellisia töitä, joita ei voida avata. Käytännössä opinnäytetyöstä voidaan avata lähinnä arkistointikelpoinen osa.

Avoimuus ja avoimuuden aste ovat opinnäytteen tekijän valittavissa, mutta organisaation ja ohjaajan on varmistettava, että jokaisella opinnäytetyön tekijällä on mahdollisuus avoimuuteen sekä avoimuuden asteen määrittämiseen, muun muassa tarjoamalla tekijälle avoimuuden mahdollistava infrastruktuuri ja opastus.

Opinnäytetyöt eivät ole lähtökohtaisesti julkaisuja, mutta väitöskirjat ovat myös tutkimusjulkaisuja. Samoin opinnäytetöihin sisältyvät artikkelit ovat julkaisuja, joihin sovelletaan Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden linjausta. Opinnäytetyöt tarjotaan yleensä avoimesti saataville julkaisuarkistossa (esim. [Theseus](#), organisaation julkaisuarkisto).

OPINNÄYTETYÖN VASTUULLINEN AVAAMINEN

Korkeakoulujen tehtäviin kuuluu tarjota opinnäytetyön ohjaajille ja tekijöille tukea ja opastusta opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen. Olennaisena osana tukeen ja opastukseen kuuluu ohjeistaa, mitä lakeja (muun muassa [tietosuoja-asetus](#), [tekijänoikeuslaki](#)) ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteita opinnäytetöitä julkistettaessa ja avattaessa pitää noudattaa. Ohjeistuksessa on hyvä neuvoa esimerkiksi, että opinnäytetöitä julkistettaessa ja avattaessa on kunnioitettava mahdollisten kolmansien osapuolien tekijänoikeuksia esimerkiksi käytettyjen kuvien osalta, ja että tutkimuskohteiden yksityisyydensuojaa on kunnioitettava.

Korkeakoulujen tulee varmistaa, että opinnäytetyön ohjaajilla ja tekijöillä on tarpeeksi tukea ja ohjeistusta kaikkia opinnäytetöitä koskevien saavutettavuusvaatimusten täyttämiseen. Digitaalisen saavutettavuuden vähimmäisvaatimukset määrittellään [Laissa digitaalisten palveluiden tarjoamisesta](#), ja lisäksi opinnäytetöi-

den saavutettavuutta edellyttää Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden kansallisen linjauksen kolmas periaate. Tarvittavaan tukeen sisältyvät esimerkiksi mallipohjat saavutettavien opinnäytetöiden tekemiseen.

Korkeakoulujen olisi syytä tarjota myös tukea ja ohjeistusta sopivan lisenssin valintaan, jos tekijä päättää avata opinnäytetyönsä. Avaamisessa tulee pääsääntöisesti hyödyntää Creative Commons eli CC-lisenssejä (ks. sanasto), koska laajalti levinneinä ne kertovat lukijalle ymmärrettävästi, miten hän saa opinnäytetyötä hyödyntää. Opinnäytetyön metatietojen avaamisessa kannattaa yleensä hyödyntää CC0-lisenssiä, joka mahdollistaa metatietojen vaivattoman jakamisen järjestelmästä toiseen.

Opinnäytetyön ohjaajan vastuulla on ohjata tekijää vastuulliseen avaamiseen liittyvissä kysymyksissä korkeakoulun ohjeistusten ja tuen avulla. Opinnäytetyön tekijän vastuulla on viime kädessä noudattaa annettuja ohjeita.

OPINNÄYTETYÖN AVAAMISESTA MERITOITUMINEN JA MUUT HYÖDYT

Avoimesti saatavilla oleva opinnäytetyö tavoittaa suuremman yleisön, ja avoimuus lisää työn vaikuttavuutta, kun muut opiskelijat ja tutkijat voivat hyödyntää jo tehtyä työtä. Avoimen tieteen ansioita, kuten aineistojen, menetelmien ja julkaisujen avaamista, pitäisi huomioida monipuolisemmin arvioinnissa, ja kansallisissa ja kansainvälisissä suosituksissa pyritäänkin vähentämään viittausmäärien painoarvoa erilaisissa arvioinneissa. (AVOTT 2020b, 7, UNESCO 2021, 29; CoARA 2023, 5.)

Avoin opinnäytetyö löytää lukijansa myös tiede- ja tutkimusyhteisön ulkopuolella, ja avointa opinnäytetyötä voi käyttää käyntikorttina ja osaamisen näyttönä työuran alussa. Niin yritykset kuin asiantuntijaorganisaatiotkin voivat hyödyntää tuloksia käytännön ratkaisuihin ja kehittämistyössä. Koska yhteiskunnallinen vaikuttavuus on tärkeä osa akateemista meritoitumisjärjestelmää, opinnäytetyön jatkokäyttö tutkimusmaailman ulkopuolella hyödyttää myös sen laatijaa. Korkeakoulun näkökulmasta avoimet opinnäytetyöt kertovat koulutuksen tuottamasta osaamisesta sekä toiminnan vaikuttavuudesta ja laadusta (ks. esim. Tolonen, Pudas & Marjamaa 2021).

Opinnäytetyön avaaminen ja sen avoimuuden aste on aina opinnäytetyön tekijän valinta, jossa hän ottaa huomioon myös mahdollisen yhteistyökumppanin ja lainsäädännön. Näin ollen opinnäytetyön ohjaaja ei suoraan meritoidu opinnäytetyön avaamisesta.

TAVOITE JA SEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

TAVOITE: Kaikki vuodesta 2025 eteenpäin hyväksytyt opinnäytetyöt ovat avoimesti saatavilla.

Toteutuminen

Korkeakoulut arvioivat tämänhetkisen tilanteen omien opinnäytetöidensä osalta. Korkeakoulut suosittavat, tukevat ja mahdollistavat omassa toimintaympäristössään opinnäytetöiden avoimuuden.

Seuranta

Korkeakoulut seuraavat avoimen julkaisutoiminnan kehittymistä omien opinnäytetöidensä osalta. Tavoite huomioidaan avoimen tieteen ja tutkimuksen seurannassa.

Tavoitteen edellyttämät toimenpiteet

- A. Kaikilla opinnäytetyön tekijöillä on tasavertainen mahdollisuus julkaista opinnäytetyönsä avoimesti riippumatta esimerkiksi arvosanasta, tutkimusalasta, rahoituspohjasta tai uravaiheesta.
- B. Vuoteen 2025 mennessä korkeakoulut tarjoavat opinnäytetöiden ohjaajille ja tekijöille tukea ja opastusta opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen. Opinnäytetyön ohjaajilla ja tekijöillä on tarvittava osaaminen opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen.
- C. Korkeakoulut suosittelevat opinnäytetöiden arkistointikelpoisen osan Creative Commons -lisensointia tekijänoikeudet huomioiden. Alakohtaisesti voidaan käyttää myös muita avoimia lisenssejä, esimerkiksi avointen lähdekoodien lisenssit.
 1. Korkeakoulut laativat opinnäytetöiden ohjaajille ja tekijöille ohjeistuksen opinnäytetöiden vastuulliseen avaamiseen.
 2. Organisaatiot tarjoavat opinnäytetyön ohjaajalle ja tekijälle tukea sopivan avoimen lisenssin valinnassa. Kolmansien osapuolten oikeuksiin on kiinnitettävä huomiota lisenssinnissa.
- D. Opinnäytetöiden metatiedot, poisluettuna tiivistelmät, julkaistaan avoimesti CC0-lisenssillä.
 1. Organisaatiot tarjoavat tukea ja opastusta metatiedon tuottamiseen.
- E. Vuoteen 2025 mennessä korkeakoulu tarjoaa opinnäytetöihin sopimusmallipohjan yhteistyöhön yritysten ja muiden

organisaatioiden (kuten tutkimuslaitosten) kanssa. Sopimusmallin osana määritellään avoimuuden ehdot.

- F. Vuoteen 2025 mennessä korkeakoulu tarjoaa opinnäytteihin sopimusmallipohjan yhteistekijyyttä varten, minkä avulla määritellään avoimuuden ehdot.
- G. Vuodesta 2025 lähtien korkeakoulu tukee ja kouluttaa opinnäytetyön ohjaajaa ja tekijää aineistohallinnassa. Opinnäytetyön tekijä laatii aineistohallintasuunnitelman opinnäytetyön tason vaatimassa laajuudessa, jos opinnäytteessä käsitellään tutkimusaineistoa.
 - 1. Sekä ohjaaja että opinnäytetyön tekijä hallitsevat ja osaavat soveltaa FAIR-periaatteita. Organisaatio tarjoaa niiden hallintaan tukea esim. ohjeiden muodossa. Jos opinnäytetöihin sisältyviä tutkimusaineistoja avataan, niiden osalta menetellään Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimen saatavuuden linjauksen mukaisesti.
- H. Saavutettavuusvaatimukset koskevat kaikkia opinnäytetöitä. Korkeakoulut tarjoavat opinnäytetöiden tekijälle saavutettavan mallipohjan tekstimateriaalille sekä ohjeet ja tukea sen käyttöön. Myös muihin opinnäytetyömuotoihin tarjotaan tukea, jotta tekijä pystyy tekemään niistä saavutettavia.
- I. Opinnäytetöihin sisältyvien artikkeleiden osalta menetellään Lehti- ja konferenssiartikkeleiden avoimen julkaisemisen osalinjauksen mukaisesti.
 - 1. Korkeakoulut tarjoavat tukea ja mallipohjia opinnäytetöihin sisällytettävien artikkeleiden uudelleenjulkaisulupien hankintaan.
 - 2. Artikkelioinnäytetöissä viivästetyn julkaisemisen (embargo) käyttämistä tulee välttää.
 - 3. Tekijöiden tietoisuutta saalistajakustantajista ja niiden toimintatavoista lisätään.
- J. Korkeakoulut pyrkivät kattamaan kohtuulliset opinnäytetöiden avoimen julkaisemisen kustannukset (esim. kirjoittajamaksut, Teosto-maksut).
 - 1. Opinnäytetöiden tekijöitä informoidaan kirjoittajamaksuttomista artikkelien avoimista julkaisukanavista.
- K. Korkeakoulut tarjoavat julkaisuarkiston opinnäytetöiden avoimelle julkaisemiselle (esim. organisaation oma julkaisuarkisto, Theseus).
- L. Portfolioihin ja aiempia oppimistuotoksia sisältäviin opinnäytetöihin voidaan soveltaa Avoimen oppimisen linjausta. Aiempi osaaminen tai opinnäytetyö tunnistetaan ja tunnustetaan tarvittaessa.

SANASTO

Aineistohallintasuunnitelma (DMP, Data Management Plan) on virallinen ja dynaaminen asiakirja, jossa määritellään, miten resursseja hallinnoidaan opinnäytetyön elinkaaren ajan. Suunnitelma kattaa esimerkiksi aineistot, analyysivaiheet (esim. protokollat, algoritmit, menettelyt), laitteet ja työkalut (esim. laboratoriolaitteita ja valmistajia, reagensseja, infrastruktuuria ja ohjelmistoja koskevat tiedot), muun asianmukaisen dokumentaation, versioinnin, säilytyksen, palvelut ja sopimusehdot sekä tutkimusaineistojen, -menetelmien ja -infrastruktuurien avoimen kehittämisen ja jakamisen. (AVOTT 2023, 34.)

Arkistointikelpoisuus: Opinnäytetyön arkistointikelpoiseen osaan kuuluu opinnäytetyöstä kaikki se, missä julkaisumuoto tai formaatti mahdollistaa pitkäaikaissäilytyksen. Joidenkin oppiaineiden opinnäytetöissä voi olla myös osia, kuten tapahtumia tai taiteellisia töitä, joita ei voida arkistoida.

Avaaminen: Opinnäytetyön avaaminen tarkoittaa, että opinnäytetyön arkistointikelpoinen osa asetetaan maksutta saataville verkkoon. Opinnäytetyön julkisuus taas tarkoittaa, että työn metatiedot ovat esillä ja opinnäytetyö on suoraan tai pyydyttävässä saatavilla. Julkinen opinnäytetyö ei siis välttämättä ole avoin.

Avoin lisenssi on valmiiksi muotoiltu käyttö lupa, jonka käyttöehtojen noudattaminen on edellytyksenä materiaalin käytölle. Avoimesti julkaistut materiaalit ovat kaikkien luettavissa. Jos materiaalia haluaa käyttää julkisesti, tulee noudattaa lisenssin ehtoja. Teoksen jatkokäyttäjä voi siis noudattaa avoimen lisenssin ehtoja, joihin kuuluu esim. tekijän ja lähteen mainitseminen tekijän muotoilemalla tavalla. Jatkokäyttäjä saa lisenssin ehtoja noudattamalla lisenssin myöntämät oikeudet, kuten jatkolevitys- ja muunteluoikeudet. (AVOTT 2020c, 2.)

Avoin saatavuus tarkoittaa, että julkaisu on internetin kautta kokonaisuudessaan ilmaiseksi ja esteettömästi luettavissa, tulostettavissa ja kopioitavissa vähintään ei-kaupalliseen käyttöön. (AVOTT, 2019, 12.)

Creative Commons, maailman yleisin avoin lisenssijärjestelmä, luotiin vuonna 2001. Se on suosituslisenssi avoimille aineistoille useissa maissa. Creative Commons -lisenssit on suunniteltu helpokäyttöisiksi ja helposti ymmärrettäviksi. Aineiston tekijä päättää itse lisenssistä omien tavoitteidensa mukaisesti. Lähtökohtaisesti CC-lisenssi sisältää maailmanlaajuisen peruuttamattoman oikeuden jatkolevittää aineistoa. Valitsemalla sopivat lisäehdot neljän eri ehdon joukosta tekijä voi rajoittaa näitä oikeuksia sopivaksi katsomallaan tavalla. CC-lisenssiin ei voi koskaan liittää mitään muita ylimääräisiä rajoitteita tai ehtoja. CC-lisenssien ehdot ovat:

- Nimeä (BY, ByAttribution): Tekijän nimi, lisenssi ja alkuperäinen julkaisupaikka on mainittava.
- JaaSamoin (SA, ShareAlike): Tehdyt muutokset on julkaistava samalla lisenssillä.
- EiMuutoksia (CC ND, NoDerivatives): Lisenssi ei sisällä oikeutta teoksen muunteluun.
- EiKaupallinen (NC, NonCommercial): Lisenssi ei kata kaupallisia käyttötilanteita, eli käyttöä, joka on ”pääasiassa tarkoitettu kaupallisen hyödyn tai rahallisen korvauksen tavoitteluun”.

Käyttämällä lisenssivaihtoehtoa [CC0](#) tekijä ilmoittaa luopuvansa kaikista oikeuksistaan, josta lain mukaa voi luopua. CC0 sallii materiaalin kopioinnin, muokkaamisen, levittämisen ja esittämisen missä tahansa välineessä tai muodossa ilman ehtoja. ([AVOTT 2020c, 2.](#))

Embargo eli viivästetty avoimuus: Opinnäyte on aluksi rajoitetun pääsyn kokoelmassa, mutta julkisuuslain puitteissa pyydetäessä saatavilla.

FAIR-periaatteiden tavoite on tehdä tutkimusaineistoista löydettäviä (Findable), saavutettavia (Accessible), yhteentoimivia (Interoperable) ja uudelleenkäytettäviä (Reusable). Tämä tehostaa tiedon saatavuutta ja edistää tieteellisiä löytöjä. ([AVOTT 2023, 34.](#))

Julkaisuarkisto: Tieteellisten julkaisujen tallentamiseen ja avoimeen verkkojulkaisemiseen soveltuva tekninen järjestelmä ja sen ympärille rakennetut palvelut. ([Tieteen termipankki.](#))

Julkinen opinnäytetyö, ks Avaaminen

Kirjoittajamaksu, julkaisumaksu: Maksu, jonka avoimesti saatavilla olevan lehden kustantaja voi periä tekijältä tai hänen taustaorganisaatioltaan. Kirjoittajamaksuja voivat periä täysin avoimet (ns. kultaisen mallin lehdet) tai ns. hybridilehdet, joissa vain osa sisällöstä on avointa. ([Tieteen termipankki, APC-maksu](#))

Liitännäisaineisto, tausta-aineisto: Opinnäytetyön toimeksiantoan liittyvä aineisto, jonka tietoja ei julkisteta.

Metadata: Metadatalalla, metatiedolla tai kuvailutiedolla tarkoitetaan tutkimusaineiston kontekstia, sisältöä ja rakennetta, hallintaa ja/tai käsittelyä sekä sen kokoamista kuvaavaa ja tiivistettyä tietoa. ([AVOTT 2023, 35.](#))

Saalistajajulkaisu: Lehti tai muu julkaisu, joka esiintyy tieteellisenä, mutta laiminlyö tiedekustantajalle kuuluvan vastuun esimerkiksi vertaisarvioinnista, ja jonka toiminta perustuu aggressiiviseen markkinointiin ja kirjoittajilta perittäviin maksuihin. ([Tieteen termipankki](#))

Saatavuus: Saatavuus tarkoittaa esim. julkisen asiakirjan tietojen saatavuutta, eli asiakirjan tiedot ovat hyödynnettävissä haluttuna aikana ja vaaditulla tavalla. Saatavilla oleva asiakirja voi olla esimerkiksi avoimesti saatavilla tai pyydettyäessä saatavilla.

Saavutettavuus: Digitaalinen saavutettavuus tarkoittaa yhdenvertaisuuden ja osallisuuden tukemista, eli ”mahdollisimman moni ihminen voi käyttää verkkopalveluita mahdollisimman helposti, ja palveluiden suunnittelussa sekä toteutuksessa saavutettavuus otetaan huomioon” (AVOTT 2021, 9). Julkiset asiakirjat, esimerkiksi opinnäytetyöt, ovat saavutettavia. Saavutettavuuteen liittyvät hyvä tekninen toteutus, helppokäyttöisyys ja sisällön ymmärrettävyys (AVOTT 2021, 9–10). Saavutettavuusvaatimus pohjautuu lakiin digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019) ja Euroopan parlamentin esteettömyysdirektiiviin (European Accessibility Act, 2019/882), joka toteuttaa omalta osaltaan YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Saavutettavuudesta on hyötyä suurelle osalle materiaalin tai palvelun käyttäjistä.

Yritysyhteistyö: Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välisellä yhteistyöllä tarkoitetaan organisoitua, aktiivista yhteistyötä sekä myös muuta osaamisen siirtoa, yhdessä tekemistä ja tavoitteellista kanssakäymistä ja yhteydenpitoa. Yhteistyön rahoittajana voi toimia julkinen tai yksityinen organisaatio. (AVOTT 2022, ks myös [Tilastokeskus 2020](#))

LÄHTEET

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2019). *Tutkimusjulkaisujen avoin saatavuus. Tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2020 - 2025 (1)*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 1:2019. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995329> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020). *Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus 2020–2025*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 1:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995213> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020b). *Tutkijanarvioinnin hyvät käytännöt. Vastuullisen tutkijanarvioinnin suositus*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 5:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995268> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2020c). *Ohje tekijänoikeuksiin liittyvästä avoimesta lisensoinnista tutkijoille ja tieteellisille kustantajille*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 11:2020. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/isbn.9789525995350> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2021). *Oppimisen avoimuuden suosituksia 2021*. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 8:2021. URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.8> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2022). *Avoimen tieteen suositus sekä tarkistuslista tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyössä tehtävään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan*. Vastuullisen tieteen julkaisusarja 4:2022. Helsinki: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta. URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.229> (Linkki tarkastettu 15.8.2023.) CC BY.
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta (2023). *Tutkimusaineistojen ja -menetelmien avoimuus. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2021–2025:*

Osalinjaukset 1 (Tutkimusdatan avoin saatavuus) ja 2 (Tutkimusmenetelmien ja -infrastruktuurien avoin saatavuus).

Vastuullisen tieteen julkaisusarja 2:2023. Helsinki:

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.URL: <https://doi.org/10.23847/tsv.667> (Linkki tarkastettu 17.5.2024.) CC BY.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Innovaatiotoiminta

[verkkojulkaisu]. ISSN=1797-4380. 2018, 16. *Yritysten*

ja tutkimusorganisaatioiden välinen yhteistyö. Helsinki:

Tilastokeskus [viitattu: 17.5.2024]. Saantitapa: https://www.stat.fi/til/inn/2018/inn_2018_2020-04-23_kat_016_fi.html.

Tolonen, Tiina; Pudas, Annamari; Marjamaa, Minna

(2021): "Opinnäytetyö avoimesti verkossa – käytänteitä,

mahdollisuuksia ja uhkia". *Kreodi* 1/2021, Avoin

toimintakulttuuri. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202102195481>

(Linkki tarkastettu 17.5.2024.)

LIITE 1: OSALINJAUSTYÖRYHMÄ

Minna Fred, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Markus Hatakka, Turun ammattikorkeakoulu
Tommi Harju, Taideyliopisto
Anne Holappa, HUMAK
Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
Ilmari Jauhiainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
Tiina Jounio, Oulun yliopisto/Kirjasto
Marja-Leena Juntunen, Taideyliopisto
Eija Kalliala, Open Knowledge Finland ry (sihteeri)
Merja Kallio, Vaasan yliopisto, Tritonia
Tapani Lehtilä, Tampereen yliopisto/Kirjasto
Erkki Lähderanta, LUT-yliopisto
Helena Kangastie, Lapin ammattikorkeakoulu
Pia Keiski, Tampereen ammattikorkeakoulu
Eetu Kejonen, Åbo Akademi
Tekla Kosonen, Suomen opiskelijakuntien liitto
Anne Kärki, Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hanna Lahdenperä, Tieteellisten seurain valtuuskunta
Jari Linden, Savonia-ammattikorkeakoulu
Minna Marjamaa, Laurea-ammattikorkeakoulu
Teemu Makkonen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Mikko Niemi, Helsingin yliopisto
Anna Nyberg, Oulun yliopisto/Kirjasto
Pekka Nygren, Suomen metsätieteellinen seura
Heli Palomäki, LUT-korkeakoulut/LUT-tiedekirjasto
Jussi Piipponen, Helsingin yliopisto
Matti Raatikainen, Aalto-yliopisto
Terhi Reima, Metropolia-ammattikorkeakoulu
Tomi Rosti, Itä-Suomen yliopisto (puheenjohtaja)
Taina Sahlman, Itä-Suomen yliopisto
Mathilda Timmer, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
Marjo Vallittu, Jyväskylän yliopisto (puheenjohtaja)
Tanja Vienonen, Turun ammattikorkeakoulu/Kirjasto

Avoin tiede

**Tieteellisten seurain
valtuuskunta**

tjnk